

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ**

**Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Առողջապահության
համակարգի արդիականացման երկրորդ» ծրագրի ընթացքի նկատմամբ
իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ**

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ վերահսկիչ պալատի 2008 թվականի գործունեության տարեկան ծրագրի 11.8 կետը, Վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2008 թվականի սեպտեմբերի 16-ի թիվ 16/4 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Առողջապահական համակարգի արդիականացման երկրորդ» ծրագրի միջոցների օգտագործման ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության առարկան՝ «Առողջապահական համակարգի արդիականացման երկրորդ» ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) միջոցների օգտագործմանն ուղղված գործարքներն ու ընթացակարգը:

Վերահսկողության օբյեկտը՝ «Առողջապահական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ (այսուհետ՝ ԾԻԳ) և ծրագրին առնչվող այլ օբյեկտներ:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողության նպատակներին հասնելու համար 2007թ. (հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին) և 2008թ. (հունվար-նոյեմբեր ամիսներին) ծրագրի կատարողականի վերլուծությունը, ծրագրի թվով 4 բաղադրիչներով կատարված աշխատանքների ստուգումը:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 29.09.2008թ. - 30.12.2008թ.

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 01.01.2007- 01.12.2008թթ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Դիտարկման փուլում ԾԻԳ-ից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրության արդյունքում հետևյալ ենթածրագրերը համարվել են էական.

- Ծրագրի բաղադրիչներով ապրանքների ձեռք բերման մրցութային գործընթացը և ապրանքների բաշխումն ու օգտագործումը,

- Ծրագրի բաղադրիչներով շինարարական աշխատանքների մրցութային գործընթացը, ներկայացված կատարողական ակտերը և դրանց մասով փաստացի վճարումները,
- Ծրագրի բաղադրիչներով մատուցված խորհրդատվական ծառայությունները և սեմինարները,
- ԾԻԳ-ի պահպանման ծախսերը:

Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման/համեմատման մեթոդներ, կատարվել է տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների մանրամասն ուսումնասիրություն, իրականացվել է ձեռք բերված տպագրական նյութերի շուկայական գների վերլուծություն և համեմատություն: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են ուսումնասիրված տվյալները:

Վերահսկողության արդյունքները.

Ծրագրի նպատակն է՝ ուժեղացնել ՀՀ առողջապահության նախարարության կարողությունները համակարգի ավելի արդյունավետ կառավարման, ընտանեկան բժշկության վրա հիմնված՝ առաջնային առողջապահության ընդլայնման և մարզերում ընտրված առողջապահական ծառայությունների ցանցերի արդիականացման համար՝ ապահովելու ավելի մատչելի, որակյալ և կայուն առողջապահական ծառայություններ բնակչությանը:

Ծրագրի իրականացման նպատակով ՀՀ կառավարության (այսուհետ՝ Փոխառու) և Միջազգային Զարգացման Ընկերակցության (այսուհետ՝ ՄԶԸ) միջև 2007թ. մարտի 9-ին ստորագրվել է 14.8 մլն SDR¹ գումարով վարկ տրամադրելու վերաբերյալ համաձայնագիր (այսուհետ՝ Վարկային համաձայնագիր):

Ծրագրի բաղադրիչներն են՝

- ՄԱՍ Ա. Ընտանեկան բժշկության զարգացում,
- ՄԱՍ Բ. Հիվանդանոցային ենթակառուցվածքների օպտիմալացում,
- ՄԱՍ Գ. Ինստիտուցիոնալ զարգացում,
- ՄԱՍ Դ. Ծրագրի կառավարում:

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմում է 29,333.3 հազ. ԱՄՆ դոլար, որից՝ վարկային միջոցներ՝ 22,000.0 հազ. ԱՄՆ դոլար, ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորում՝ 7,181,6 հազ. ԱՄՆ դոլար, այլ աղբյուրներ՝ 151.7 հազ. ԱՄՆ դոլար:

¹ SDR՝ ՓՀԻ - փոխառության հատուկ իրավունք

Ծրագրի սկզբից մինչև 01.12.2008թ. Ծրագիրն իրականացվել է 9.7%-ով: Վերահսկվող ժամանակահատվածում նախատեսված 9,175.6 հազ. ԱՄՆ դոլարի դիմաց կատարողականը կազմել է 2,846.5 հազ. ԱՄՆ դոլար կամ 31.0%²:

ՄԱՍ Ա. Ընտանեկան բժշկության զարգացում (վերահսկվող ժամանակահատվածում նախատեսված գումարը՝ 770.3 հազ. ԱՄՆ դոլար, կատարվածը՝ 2,314.5 հազ. ԱՄՆ դոլար, վճարվածը՝ 2,237.5 հազ. ԱՄՆ դոլար):

Ծրագրի նպատակներին հասնելու համար բաղադրիչով նախատեսվում է ընտանեկան բժիշկների և բուժքույրերի վերապատրաստման և ուսուցման բարելավում, առաջնային առողջապահության ենթակառուցվածքի ուժեղացում՝ ամբուլատորիաների վերակառուցման և գյուղական կենտրոնների շինարարության միջոցով:

1. «Շինարարական աշխատանքներ» կատեգորիայի վերահսկողության արդյունքները

1.1. Ուշիի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոնի շենքի կառուցման համար մրցույթի (ազգային մրցակցային սակարկություններ) արդյունքում հաղթող է ճանաչվել «Տազգատե» ՍՊԸ-ն՝ 39,972.2 հազ. դրամ գնառաջարկով: Պայմանագիրը կնքվել է 19.05.2008թ.: Աշխատանքների կատարման վերջնաժամկետ է սահմանվել 19.11.2008թ.:

Կնքված լրացուցիչ համաձայնագրով (31.07.2008թ.) կատարվել է աշխատանքների ծավալների փոփոխություն՝ 2,838.3 հազ. դրամի չափով: **Փոփոխությունները հիմնականում իրականացվել են նախագծողի կողմից աշխատանքների ծավալաբերքում չընդգրկված աշխատանքների ավելացման հաշվին, որը վկայում է բավականին թերի իրականացված նախագծային աշխատանքների մասին:**

Հետագայում, 03.11.2008թ.-ին կապալառուն դիմել է ԾԻԳ-ին՝ աշխատանքների վերջնաժամկետը երկարաձգելու վերաբերյալ, աշխատանքների իրականացման ուշացումը պատճառաբանելով մոտ 4 ամիս առաջ իրականացված ծավալային փոփոխությունով, որի արդյունքում 03.11.2008թ. կնքվել է լրացուցիչ համաձայնագիր, և աշխատանքների վերջնաժամկետ է սահմանվել 25.12.2008թ.:

Այդպիսով, աշխատանքների վերջնաժամկետի երկարաձգումը չի հիմնավորվում, հետևաբար, անհրաժեշտ է կապալառուի նկատմամբ 19.11.2008թ.-ից սկսած հաշվարկել աշխատանքների ուշացման տույժ (ուշացած օրվա համար՝ 0.05%-ի չափով) մինչև աշխատանքների վերջնական ավարտը (09.12.2008թ. դրությամբ այն կազմում է 428.1 հազ. դրամ):

² 2008թ-ի համար ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսվել էր 9,175.6 հազ. ԱՄՆ դոլար: 2008թ. դեկտեմբեր ամսվա ընթացքում ԾԻԳ-ը պլանավորում է ՀՀ կառավարությանը ներկայացնել հիմնավորումներ՝ ՀՀ պետական բյուջեում նշված գումարի նվազեցման նպատակով:

1.2. Արտենիի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոնի շենքի կառուցման մրցույթի արդյունքում (ազգային մրցակցային սակարկություններ) հաղթող է ճանաչվել «Տազգատե» ՍՊԸ-ն՝ 45,000.1 հազ. դրամ գնառաջարկով: Պայմանագիրը կնքվել է 19.05.2008թ.: Աշխատանքների կատարման վերջնաժամկետ է սահմանվել 19.11.2008թ.: **Սակայն 09.12.2008թ. դրությամբ աշխատանքներն ավարտված չեն:** Հետևաբար, անհրաժեշտ է կապալառուի նկատմամբ 19.11.2008թ.-ից սկսած հաշվարկել աշխատանքների ուշացման տույժ (ուշացած օրվա համար՝ 0.05%-ի չափով), մինչև աշխատանքների վերջնական ավարտը (09.12.2008թ. դրությամբ այն կազմում է 450.0 հազ. դրամ):

1.3. Այգեշատի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոնի շենքի կառուցման մրցույթի (ազգային մրցակցային սակարկություններ) արդյունքում հաղթող է ճանաչվել «ՀԱԷԿ շինարարություն» ՓԲԸ-ն՝ 36,676.03 հազ. դրամ գնառաջարկով: Պայմանագիրը կնքվել է 07.05.2008թ.: Աշխատանքների կատարման վերջնաժամկետ է սահմանվել 14.11.2008թ.:

Պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում աշխատանքներն ավարտված չեն, հետևաբար, անհրաժեշտ է հաշվարկել աշխատանքների ուշացման տույժ (ուշացած օրվա համար՝ 0.05%-ի չափով), մինչև աշխատանքների վերջնական ավարտը (09.12.2008թ. դրությամբ այն կազմում է 348.4 հազ. դրամ):

ՍԱՍ Բ. Հիվանդանոցային ենթակառուցվածքների օպտիմալացում (վերահսկվող ժամանակահատվածում նախատեսված գումարը՝ 7,383.9 հազ. ԱՄՆ դոլար, կատարվածը՝ 322.9 հազ. ԱՄՆ դոլար, վճարվածը՝ 319.3 հազ. ԱՄՆ դոլար): Բաղադրիչի կատարողականը շատ ցածր է ինչպես վերահսկվող ժամանակահատվածում՝ ընդամենը 4.4%, այնպես էլ՝ Ծրագրի սկզբից՝ 1.6%:

Ծրագրի նպատակներին հասնելու համար բաղադրիչով նախատեսվում է միավորված հիվանդանոցների վերականգնում և ժամանակակից բժշկական սարքավորումների տրամադրում, հիվանդանոցային որակի ապահովման և բժշկական թափոնների կառավարման համակարգերի ներդրման համար ուսուցման և տեխնիկական աջակցության տրամադրում:

1. «Ժողրհրդատվական ծառայություններ» կատեգորիայի վերահսկողության արդյունքները.

1.1. Շինարարական աշխատանքների տեխնիկական վերահսկում կատարող խորհրդատուներ.

- Գեղամ Սիմոնյան, պայմանագիր թիվ CR2/B-C/002-07, ժամկետը՝ 17.09.2007-17.09.2009թթ., արժեքը՝ 5,376.0 հազ. դրամ: ԾԻԳ-ի և կատարողի միջև

նույնքերի 23-ին ստորագրվել է համաձայնագիր, որով պայմանագրի գործողությունը դադարեցվել է, որի **պատճառները նշված չեն**: Ընդամենը վճարվել է 513.0 հազ. դրամ:

- Մալխասյան Սամվել, պայմանագիր թիվ CR2/B-C/010-08, ժամկետը՝ 15.01.2008-15.01.2009թթ., գումարը՝ 2,688.0 հազ. դրամ: ԾԻԳ-ի և կատարողի միջև 2008թ. հունիսի 20-ին ստորագրվել է համաձայնագիր, որով **պայմանագրի գործողությունը դադարեցվել է**: Ընդամենը վճարվել է 1,277.7 հազ. դրամ:

- Մարտիրոսյան Գառնիկ, պայմանագիր թիվ CR2/B-C/005-07, ժամկետը՝ 12.11.2007-12.11.2009թթ., գումարը՝ 5,376.0 հազ. դրամ: ԾԻԳ-ի տնօրենի 01.08.2008թ. հրամանի համաձայն, **պայմանագրի գործողությունը դադարեցվել է՝ կատարողի կողմից պայմանագրային պարտավորությունները ոչ պատշաճ կատարելու պատճառով**: Ընդամենը վճարվել է 1,949.2 հազ. դրամ:

1.2. *Առողջապահական հաստատությունների բժշկական սարքավորումներով ապահովման գնահատման և բարելավման աշխատանքներն իրականացնելու համար մրցույթի (որակավորման վրա հիմնված ընտրություն) արդյունքում հաղթող է ճանաչվել Ռոնալդ Մ. Բաուերը, որի հետ կնքվել է պայմանագիր՝ 16,240.0 հազ. դրամ (53.5 հազ. ԱՄՆ դոլար), ժամկետը՝ 19.06.2008-12.08.2008թթ.:*

Խորհրդատուի կողմից վերջնական հաշվետվությունը ներկայացվել է 13.11.2008թ.-ին՝ պայմանագրով նախատեսված ժամկետից 3 ամիս ուշացումով:

ՄԱՍ Գ. Ինստիտուցիոնալ զարգացում (վերահսկվող ժամանակահատվածում նախատեսված գումարը՝ 829.1 հազ. ԱՄՆ դոլար, կատարվածը՝ 1.03 հազ. ԱՄՆ դոլար, վճարվածը՝ 0.8 հազ. ԱՄՆ դոլար): Շատ ցածր է այս բաղադրիչի կատարողականը՝ վերահսկվող ժամանակահատվածում՝ 0.1%, իսկ Ծրագրի սկզբից՝ 0.045%:

Ծրագրի նպատակներին հասնելու համար բաղադրիչով նախատեսվում է ազգային առողջապահական քաղաքականության և ռազմավարության մշակման կարողությունների զարգացում, կարգավորիչ, վերահսկիչ և կառավարման գործառնությունների ուժեղացում, առողջապահության պետական գործակալությունում պետական ծախսերի կառավարման բարելավում, ազգային ոչ-վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերահսկման ռազմավարության նախագծման և իրականացման ուժեղացում, բժշկական կրթության համակարգի բարելավում:

ՄԱՍ Դ. Ծրագրի կառավարում (վերահսկվող ժամանակահատվածում նախատեսված գումարը՝ 192.3 հազ. ԱՄՆ դոլար, կատարվածը՝ 208.1 հազ. ԱՄՆ դոլար, վճարվածը՝ 205.6 հազ. ԱՄՆ դոլար):

Նախատեսվում է՝ առողջապահության նախարարության և ԾԻԳ-ի կառավարման կարողությունների ուժեղացում՝ Ծրագրի իրականացումը մոնիտորինգի ենթարկելու և ղեկավարելու համար:

«Պահպանման ծախսեր» կատեգորիա

2007թ.-ին այս ծրագրի համար պետական բյուջեով գումարներ չէր նախատեսվել: Վարկային համաձայնագիրը ստորագրվել է 2007թ. մարտի 9-ին, իսկ ծրագիրը Համաշխարհային բանկի կողմից ուժի մեջ է մտել 2007թ. հունիսի 6-ից: ՀՀ կառավարության 2007թ. դեկտեմբերի 27-ի թիվ 1606-Ն որոշմամբ պետական բյուջեում կատարվել է համապատասխան փոփոխություն, որով պահպանման ծախսեր նախատեսվել է փաստացի կատարված ծախսերի չափով: Տարվա ընթացքում փաստացի պահպանման ծախսերը կազմել են 1,962.02 ԱՄՆ դոլար (639.3 հազ. դրամ), որը հաշվապահական ծրագրի արդիականացման (1,541.17 ԱՄՆ դոլար), տրանսպորտային միջոցների սպասարկման (123.12 ԱՄՆ դոլար), բանկային (173.55 ԱՄՆ դոլար), այլ գործառնական ծախսերն են (84.52 ԱՄՆ դոլար) և հանրապետությունում գործուղուման ծախսերը (39.66 ԱՄՆ դոլար):

2008թ.-ի նախահաշվով պահպանման ծախսերի համար նախատեսվել է 124.49 հազ. ԱՄՆ դոլար (40.48 մլն դրամ), որի դիմաց 01.12.2008թ. դրությամբ փաստացի ծախսը կազմել է 102.1 հազ. ԱՄՆ դոլար (31.2 մլն դրամ):

Պահպանման ծախսերում գումարային առումով հիմնականում մեծ հոդվածներն են՝ «աշխատավարձը» (երեք հաստիքային և երեք պայմանագրային աշխատող) և «տրանսպորտային միջոցների պահպանման ծախսերը» (ներառյալ՝ վառելիքը):

Հաստիքային և պայմանագրային աշխատողների համար նախատեսվել էր 32.4 հազ. ԱՄՆ դոլար, որի դիմաց 01.12.2008թ. դրությամբ ծախսը կազմել է 30.03 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Վառելիքի ձեռք բերման համար նախատեսվել էր 33.17 հազ. ԱՄՆ դոլար (կամ 10,787.04 հազ. դրամ, 29964 լիտր՝ $5 \text{ մեքենա} \times 22.7 \text{ լիտր} \times 12 \text{ ամիս} \times 22 \text{ օր} \times 360 \text{ դրամ}$): 01.12.2008թ. դրությամբ փաստացի ծախսվել է 35.1 հազ. ԱՄՆ դոլար (10,710.5 հազ. դրամ), ձեռք է բերվել 27600 լիտր, օգտագործվել՝ 23440 լիտր (նախորդ տարվանից վառելիքի մնացորդը կազմել է 320 լիտր): Հարկ է նշել, որ 2008թ. օգոստոսի 27-ին միանգամից ձեռք է բերվել 10000 լիտր բենզին, որը մինչև տարեվերջ ձեռք բերվելիք բենզինի քանակությունն էր (2008թ. օգոստոս ամսին Վրաստանում պատերազմի հետևանքով ՀՀ-ում առաջացած վառելիքի ճգնաժամի պատճառով): Բենզինը ձեռք է բերվել այդ ժամանակ շուկայում ձևավորված գներով՝ 7000 լիտր ռեգուլյար՝ 410 դրամով, 3000 լիտր պրեմիում՝ 440 դրամով, դրանից հետո վառելիքի գինն ունեցել է անկման միտում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

1. Շատ ցածր է Ծրագրի Մաս Բ. և Մաս Գ. բաղադրիչների կատարողականը (վերահսկվող ժամանակահատվածում համապատասխանաբար՝ 4.4% և 0.1%):

2. Երեք կապալառուներ ուշացրել են աշխատանքների կատարման ժամկետները, որի պատճառով 09.12.2008թ. դրությամբ պետք է կիրառվեր տույժ:

3. Ուշիի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոնի շենքի կառուցման պայմանագրում կատարվել են աշխատանքների ծավալների փոփոխություններ՝ նախագծողի կողմից աշխատանքների ծավալաթերթում չընդգրկված աշխատանքների ավելացման հաշվին, որը վկայում է բավականին թերի իրականացված նախագծային աշխատանքների մասին: Բացի այդ, երկարաձգվել է աշխատանքների վերջնաժամկետը, որը չի հիմնավորվում:

4. Շինարարական աշխատանքների տեխնիկական վերահսկման ոչ պատշաճ իրականացման պատճառով թվով երեք պայմանագրեր լուծվել են:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կառավարման խորհրդին և ԾԻԳ-ին՝

1. Բարելավել Ծրագրի բաղադրիչների իրականացման տեմպերը:
2. Շինարարական աշխատանքների պայմանագրերով ժամկետների ուշացման համար կապալառուներից պահել տույժ (09.12.2008թ. դրությամբ՝ ընդհանուր 1,226.5 հազ. դրամ գումարի չափով):
3. Ձեռնարկել միջոցառումներ՝ շինարարական աշխատանքների տեխնիկական վերահսկման որակը բարձրացնելու ուղղությամբ:
4. Իրականացնել պատշաճ հսկողություն՝ շինարարական աշխատանքների իրականացման պայմանագրերի պահանջների լիարժեք կատարման ուղղությամբ: